programma

Messiah

Georg Friedrich Händel

met medewerking van

Johanneke Vogel – sopraan
Florieke Beelen – alt
Jelle Leistra – tenor
Joris van Baar – bas

en

barokorkest
Florilegium Musicum

dirigent
Marc Buijs

's-Hertogenbosch' Vocaal Ensemble

Zaterdag 14 april 2018
Grote Kerk
's-Hertogenbosch

SPONSORS

Het ’s-Hertogenbosch’ Vocaal Ensemble is onderstaande organisaties bijzonder erkentelijk voor hun genereuze financiële ondersteuning:

Gemeente ’s-Hertogenbosch

Hermes kunst & cultuur fonds

Stichting Fonds Rotaryclub ’s-Hertogenbosch

Stichting Zandstaete

Vereniging Sociëteit Casino

Stichting Hettema-Tervooren Fonds

Stichting Leye Fonds

Stichting Nelissen-Smit Fonds

Stichting TeuntjeAnna

WELKOM

Van harte welkom…

…bij deze uitvoering van de Messiah door het 's-Hertogenbosch' Vocaal Ensemble. De zangers van ons koor hebben bijna een jaar gewerkt aan dit feestelijke concert. De Messiah vraagt om een grote bezetting, dus hebben wij versterking gekregen van een aantal gastzangers. We willen hen in het bijzonder bedanken. Zij hebben al die tijd samen met de vaste bezetting de stembanden getraind voor Händels meesterwerk.

Wij zijn ook heel blij met onze solisten vandaag: bas-bariton Joris van Baar, alt Florieke Beelen, tenor Jelle Leistra, en sopraan Johanneke Vogel die met hun aria's onze vertolking de volle diepgang geven.

Barokorkest Florilegium Musicum begeleidt ons gedurende twee dagen, vanaf de generale tot en met vanavond. Deze professionele musici hebben zich toegelegd op het bespelen van historische instrumenten of kopieën daarvan.

Het geheel staat onder leiding van onze vaste dirigent Marc Buijs, die ons heeft geleid naar deze specifieke interpretatie waardoor het werk weer nieuw klinkt - ook voor degenen onder ons die al eerder de Messiah zongen. Wij hopen dat u vanavond zowel herkenning als verrassing zult ondervinden en wensen u allen veel muzikaal genoegen toe!

Namens alle (gast)zangers van het 's-Hertogenbosch' Vocaal Ensemble,

Klazien Laansma

TOELICHTING

Messiah weerstaat de eeuwen

Dankzij een enorme reeks rijk versierde Italiaanse opera's was Georg Friedrich Händels een ster in het Londen van de 18e eeuw. Toen die opera's uit de mode raakten, wist Händel zich echter meesterlijk aan te passen.
De geest van het rationalisme was eind jaren '20 op zijn retour, men ging meer waarde hechten aan de kracht van emoties. Overal in Europa dienden zich religieuze stromingen aan waarin het verlangen naar de puurheid van het oorspronkelijke christendom centraal stond. Händels goede vriend en mecenas Charles Jennens was aanhanger van zo'n beweging. Hij schreef vanaf de jaren '30 libretto's voor Händels Bijbelse oratoria, waaronder de Messiah. Jennens was overigens kritisch over Händels muzikale vormgeving daarvan. Händel volgde weliswaar getrouw Jennens libretto, een soort koorpreek vol profetische boodschappen, maar zette daarbij zijn eigen frisse, opgewekte muzikale idioom in. Zo straalt de Messiah ondanks de puriteinse lading nog altijd het vooruitgangsgeloof van het rationalisme uit.
Pastorale motieven uit de barok vinden we volop terug, maar de amoureuze betekenis heeft plaatsgemaakt voor de religieuze: Jezus als Goede Herder die Zijn schapen leidt en thuis brengt. De mythologische slotkoren uit de opera's wist Händel geniaal te transformeren naar de triomf van Christus als Verlosser. Zelfs Christus' lijden en offerdood worden al snel gevolgd door triomfkoren: de Messias overwint alles, ook de dood en zal ons allemaal verlossen.
Wellicht heeft deze opgewektheid ertoe geleid dat de Messiah al eeuwen populair is, van de liefdadigheidsconcerten in het Foundlingshospital in Dublin sinds 1750 tot de massale uitvoeringen in de 19e eeuw waarbij steeds grotere koren het dak eraf zongen en bij het Hallelujah iedereen opstaat. En dan nu… onze interpretatie!

Marc Buijs en Klazien Laansma

LIBRETTO

DEEL I	
Symphony (grave/allegro moderato)	
Tenor recitative Comfort ye, comfort ye, my people, saith your God. Speak ye comfortably to Jerusalem, and cry unto her, that her warfare is accomplished, that her iniquity is pardoned. The voice of him that crieth in the wilderness: Prepare ye the way of the Lord, make straight in the desert a highway for our God. (Jesaja 40: 1-3)	God zegt: ga mijn volk troosten, ga het troosten. Spreek Jeruzalem moed in, roep het toe: Je straftijd is voorbij, je schuld aan de Heer voldaan. Je bent genoeg gestraft, meer dan genoeg voor al je zonden. Hoor! Iemand roept: Baan een weg voor de Heer, onze God. Een weg door de woestijn, een recht pad door de steppe.
Tenor aria Ev'ry valley shall be exalted, and ev'ry mountain and hill made low, the crooked straight and the rough places plain. (Jesaja 40: 4)	Hoog dalen op, graaf bergen en heuvels af, trek bochten recht, maak vlak wat oneffen is.
Chorus And the glory of the Lord shall be revealed, and all flesh shall see it together: for the mouth of the Lord hath spoken it. (Jesaja 40: 5)	Dan zal de Heer verschijnen in al zijn majesteit, heel de mensheid zal getuige zijn. Het zijn zijn eigen woorden.
Bass recitative Thus saith the Lord of Hosts: Yet once while and I will shake the heavens and the earth, the sea and the dry land. And I will shake all nations, and the desire of all nations shall come. (Haggai 2: 6-7)	Ik de almachtige Heer kondig het volgende aan: het duurt niet lang meer of ik zal de hemel en de aarde, de zee en het vaste land op hun grondvesten doen beven. Alle volken zullen bevend van angst hierheen komen met hun schatten.
The Lord, whom ye seek, shall suddenly come to His temple, even the messenger of the convenant, whom ye	Mijn woordvoerder, de engel van het verbond, op wie jullie wachten, is al onderweg. Ik, de Heer, naar wie jullie

delight in: behold, He shall come, saith the Lord of Hosts. (Maleachi 3: 1)	uitkijken, ik kom plotseling naar mijn tempel.
Alto aria But who may abide the day of His coming? And who shall stand when He appeareth? For He is like a refiner's fire. (Maleachi 3: 2)	De dag dat de Heer komt, wie zal die overleven? Wie zal in leven blijven, als hij verschijnt? Want hij is als vuur dat metaal zuivert.
Chorus And he shall purify the sons of Levi. That they may offer unto the Lord and offering in righteousness. (Maleachi 3: 3)	Hij zal de Levieten reinigen, zoals men goud en zilver zuivert. Dan kunnen ze de Heer offers brengen, volgens de eisen van de wet.
Alto recitative Behold a virgin shall conceive and bear a Son, and shall call His name Emmanuel, God with us. (Jesaja 7: 14)	Uw jonge vrouw is zwanger, zij zal een zoon ter wereld brengen en hem Immanuel 'God met ons' noemen.
Alto aria and Chorus O thou that tellest good tidings to Zion, get thee up into the high mountain. O thou that tellest good tidings to Jerusalem, lift up thy voice with strength; lift it up, be not afraid; say unto the cities of Judah, behold your God! (Jesaja 40: 9)	Jeruzalem, klim op een hoge berg en verkondig het goede nieuws. Maak het goede nieuws bekend, zo luid als je kunt. Wees niet bang. Zeg tegen de steden van Juda: jullie God is in aantocht.
Arise, shine, for thy light is come and the glory of the Lord is risen upon thee. (Jesaja 60: 1)	Sion, sta op, ga het licht tegemoet. De Heer komt in al zijn majesteit, als het aanbrekende ochtendlicht.
Bass recitative For behold, darkness shall cover the earth, and gross darkness the people; but the Lord shall arise upon thee, and His glory shall be seen upon thee. And the Gentiles shall come to the light. And kings to the brightness of thy rising. (Jesaja 60: 2-3)	De aarde is in het donker gehuld, dichte duisternis bedekt de volken. Maar voor u zal de zon op gaan: de Heer verschijnt in al zijn majesteit. Volken en koningen gaan naar u op weg, naar het stralende ochtendlicht.

Bass aria The people that walked in darkness have seen a great light; and they that dwell in the land of the shadow of death, upon them hath the light shined. (Jesaja 9: 1)	De bevolking dwaalde in het duister rond, nu ziet ze een groot licht; het land zat in diep duisternis, nu staan de bewoners in stralend licht.
Chorus For unto us a child is born, unto us a Son is given, and the government shall be upon His shoulder; and His name shall be called Wonderful, Counsellor, The Mighty God, The Everlasting Father, The Prince of Peace. (Jesaja 9: 5)	Er is een kind geboren, we hebben weer een koningszoon. Op zijn schouder rust de heerschappij. Men zal hem noemen: Krachtige Bestuurder, Goddelijke Held, Eeuwige Vader, Vredevorst.
Pifa (Pastoral symphony)	
Soprano recitative There were shepherds abiding in the field, keeping watch over their flocks by night. (Lucas 2: 8)	In de omgeving daar waren herders die 's nachts onder de blote hemel de wacht hielden bij hun kudden.
And, lo! the angel of the Lord came upon them, and the glory of the Lord shone round about them, and they were sore afraid. (Lucas 2: 9)	Opeens stond er een engel bij hen, en de glorie van de Heer omstraalde hen. Ze werden verschrikkelijk bang.
And the angel said unto them: Fear not, for behold, I bring you good tidings of great joy which shall be to all people. For unto you is born this day in the city of David a Saviour, which is Christ the Lord. (Lucas 2: 10-11)	Maar de engel zei tegen hen: wees niet bang! Luister, ik breng jullie groot nieuws dat het hele volk erg blij zal maken. Zojuist is in de stand van David voor jullie een redder geboren: Christus, de Heer.
And suddenly there was with the angel a multitude of the heavenly host, praising God, and saying: (Lucas 2: 13)	Plotseling was er bij de engel een grote groep andere engelen uit de hemel. Zij prezen God en zeiden:

Chorus Glory to God in the highest, and peace on earth, goodwill towards men. (Lucas 2: 14)	Eer komt toe aan God in de hoge hemel en vrede op aarde aan de mensen die in Gods gunst staan!
Soprano aria Rejoice greatly, O daughter of Zion! Shout, O daughter of Jerusalem! Behold, thy King cometh unto thee: He is the righteous Saviour, and He shall speak peace unto the heathen. (Zacharias 9: 9-10)	Juich, inwoners van Jeruzalem, schreeuw het uit van vreugde, stad op de Sion. Kijk! Daar komt je koning, hij komt naar je toe. Hij is rechtvaardig en brengt bevrijding.
Alto recitative Then shall the eyes of the blind be opened, and the ears of the deaf unstopped. Then shall the lame man leap as an hart, and the tongue of the dumb shall sing. (Jesaja 35: 5-6)	Blinden zullen weer zien, doven weer horen. Wie kreupel loopt, springt als een hert, wie stom is zingt het uit.
Alto/Soprano aria He shall feed his flock like a shepherd; and He shall gather the lambs with His arm, and carry them in his bosom, and gently lead those that are with young. (Jesaja 40: 11)	Hij is als een herder voor zijn kudde. De lammeren houdt hij bijeen en neemt hij op de arm; de ooien jaagt hij niet op.
Come unto Him, all ye that labour, ye that are heavy laden, and He will give you rest. Take his yoke upon you, and learn of Him, for He is meek and lowly of heart, and ye shall find rest unto your souls. (Mattheus 11: 28-29)	Laat allen die gebukt gaan onder zware lasten, bij mij komen: ik zal u verlichting geven. Neem mijn juk op u en laat mij uw leermeester zijn, want ik ben eenvoudig en bescheiden. Bij mij zult u rust vinden.
Chorus His yoke is easy and His burthen is light. (Mattheus 11: 30)	Want het juk dat ik u opleg, is zacht en de last die ik u te dragen geef, is licht.

PAUZE

DEEL II	
Chorus Behold the Lamb of God, that taketh away the sin of the world. (Johannes 1: 29)	Daar is het Lam van God dat de zonde van de wereld wegneemt.
Alto aria He was despised and rejected of men, a man of sorrows and acquainted with grief. (Jesaja 53: 3)	Een man getekend door lijden, een man die weet wat pijn is, een man, voor wie men de ogen sluit; verguisd en niet in tel.
He gave His back to the smiters, and His cheeks to them that plucked off the hair; He hid not His face from the shame and spitting. (Jesaja 50: 6)	Wie mij sloegen, hield ik mijn rug voor, wie mijn baard uitrukten, mijn wangen. Wie mij beledigden en bespuwden, ging ik niet uit de weg.
Chorus Surely He has borne our griefs, and carried our sorrows! He was wounded for our transgressions, He was bruised for our iniquities, the chastisement of our peace was upon Him. (Jesaja 53: 4-5)	En toch: hij heeft onze ziekten gedragen, al ons leed op zich genomen. Om onze zonden werd hij doorboord, onder onze schulden vermorzeld. De straf die hij onderging, bracht ons de vrede.
Chorus And with His stripes we are healed. (Jesaja 53: 5)	De wonden die hij opliep brachten ons genezing.
Chorus All we like sheep have gone astray; We have turned everyone to his own way. And the Lord hath laid on Him the iniquity of us all. (Jesaja 53: 6)	Wij liepen verloren als schapen, ieder van ons ging zijn eigen weg. Maar de Heer heeft hem gestraft, op hem kwam alle schuld neer, de schuld van ons allen.
Tenor recitative All they that see Him laugh Him to scorn; they shoot out their lips, and shake their heads, saying: (Psalm 22: 8)	Wie mij zien, lachen mij uit, ze schudden het hoofd en roepen vol leedvermaak:

Chorus He trusted in God that He would deliver Him; let Him deliver Him, if He delight in Him. (Psalm 22: 9)	Verlaat je op de Heer, hij zal je wel redden, hij komt je wel helpen, hij houdt toch van je.
Soprano recitative Thy rebuke hath broken His heart; He is full of heaviness. He looked for some to have pity on Him, but there was no man, neither found He any to comfort Him. (Psalm 69: 21)	Al die spot heeft mij gebroken, ik kan niet meer. Ik hoopte op wat medeleven, maar tevergeefs, op een woord van troost, maar ik kreeg er geen.
Soprano arioso Behold, and see if there be any sorrow like unto His sorrow. (Klaagliederen 1: 12)	Tegen iedereen schreeuwt ze: Kijk hoe ellendig ik er aan toe ben; heeft iemand ooit zo veel te verduren gehad?
Tenor recitative He was cut out of the land of the living: for the transgressions of Thy people was He stricken. (Jesaja 53: 8)	Hij werd uit het leven weggerukt, met de dood gestraft om de zonden van mijn volk.
Tenor aria But Thou didst not leave His soul in hell; nor didst Thou suffer Thy Holy One to see corruption. (Psalm 16: 10)	U ben ik toegedaan, u levert me niet over aan het dodenrijk, u houdt mij weg van het graf.
Chorus Lift up your heads, O ye gates; and be ye lift up, ye everlasting doors; and the King of Glory shall come in. Who is this King of Glory? The Lord strong and mighty, the Lord mighty in battle.	Open wijd de poorten, open de oude deuren; daar komt de machtige koning. Wie is die machtige koning? Het is de Heer, sterk en krachtig, krachtig in de strijd.
Lift up your heads, O ye gates; and be ye lift up, ye everlasting doors; and the King of Glory shall come in. Who is this King of Glory? The Lord of Hosts. He is the King of Glory. (Psalm 24: 7-10)	Open wijd de poorten, open de oude deuren; daar komt de machtige koning. Wie is die machtige koning? Het is de Heer, hij is almachtig. Hij is de almachtige koning.

Tenor recitative Unto which of the angels said He at anytime, Thou art my Son, this day have I begotten Thee? (Hebreeën 1: 5)	Want God heeft nooit tegen een van zijn engelen gezegd: Jij bent mijn zoon; ik heb je vandaag verwekt.
Chorus Let all the angels of God worship Him. (Hebreeën 1 : 6)	Alle engelen van God moeten hem huldigen.
Alto aria Thou art gone up high, Thou hast led captivity captive, and received gifts for men; Yea even for Thine enemies, that the Lord God might dwell among them. (Psalm 68: 19)	God, de Heer, besteeg de berg Sion om er blijvend te wonen. Gevangenen voerde hij mee; zelfs van wie opstandig waren ontving hij gaven.
Chorus The Lord gave the word; great was the company of the preachers. (Psalm 68: 12)	De Heer gaf een bevel; de vrouwen in grote getale, gingen het goede nieuws vertellen.
Soprano aria How beautiful are the feet of them that preach the gospel of peace, and bring glad tidings of good things. (Romeinen 10: 15)	Hoe graag zien we hen komen die goed nieuws brengen.
Chorus Their sound is gone out into all lands, and their words unto the ends of the world. (Romeinen 10: 18)	Hun stem gaat over heel de aarde en hun woorden dringen tot de uithoeken door.
Bass aria Why do the nations so furiously rage together, and why do the people imagine a vain thing? The kings of the earth rise up, and rulers take together against the Lord, and against His Anointed. (Psalm 2: 1-2)	Waarom komen de volken in opstand, smeden zij plannen zonder een kans van slagen? Hun koningen sluiten zich aaneen, zij spannen samen tegen de Heer en de koning van zijn keuze.

Chorus Let us break their bonds asunder, and cast away their yokes from us. (Psalm 2: 3)	Wij zullen die knellende banden verbreken! Wij schudden hun juk van ons af!
Tenor recitative He that dwelleth in heaven shall laugh them to scorn; the Lord shall have them in derision. (Psalm 2: 4)	De Heer, die zijn troon heeft in de hemel, lacht met hen, spot met hen.
Tenor aria Thou shalt break them with a rod of iron; Thou shalt dash them in pieces like a potter's vessel. (Psalm 2: 9)	Je kunt hen verbrijzelen als met een ijzeren vuist, je kunt ze stukslaan als aardewerk.
Chorus Hallelujah: for the Lord God Omnipotent reigneth. The kingdom of this world is become the kingdom of our Lord, and of His Christ; and He shall reign for ever and ever. King of Kings, and Lord of Lords. Hallelujah! (Openbaring 19: 6; 11:15; 19:16)	Prijs God! Want de Heer onze almachtige God, is koning. De wereldheerschappij is nu in handen van onze Heer en zijn Christus; hij zal regeren voor altijd en eeuwig! De hoogste koning en de opperste Heer.
DEEL III	
Soprano aria I know that my Redeemer liveth, and that He shall stand at the latter day upon the earth. And though worms destroy this body, yet in my flesh shall I see God. (Job 19: 25-26)	Want ik weet: de levende God zal het voor mij opnemen en mij tenslotte in mijn recht herstellen, hier, op deze wereld. Ook al is mijn lichaam geschonden, toch zal ik God nog met eigen ogen zien.
For now is Christ risen from the dead, the first-fruits of them that sleep. (1 Korinthiërs 15: 20)	Maar de waarheid is dat Christus is opgewekt, de eerste vrucht die geoogst werd onder de doden.
Chorus Since by man came death, by man came also the resurrection of the dead. For as in Adam all die, even so in Christ shall all be made alive. (1 Korinthiërs 15: 21-22)	Want zoals we de dood aan een mens te wijten hebben, zo hebben we het aan een mens te danken dat er een opstanding van de doden is. Want zoals alle mensen door hun

	verbondenheid met Adam zullen sterven, zo zullen ook allen door hun verbondenheid met Christus herleven.
Bass recitative Behold, I tell you a mystery: we shall not all sleep, but we shall all be changed, in a moment, in the twinkling of an eye, at the last trumpet. (1 Korinthiërs 15: 51- 52)	Ik zal u een geheim vertellen: we zullen niet allemaal sterven, maar wel allemaal veranderd worden, opeens in een oogwenk, bij het laatste trompetgeschal.
Bass recitative The trumpet shall sound, and the dead shall be raised incorruptible and we shall be changed. For this corruptible must put on incorruption and this mortal must put on immortality. (1 Korinthiërs 15: 52-53)	Want de trompet zal klinken en de doden zullen als vergankelijke mensen worden opgewekt, en wij zullen van gestalte veranderd worden. Want dit vergankelijke lichaam moet bekleed worden met onvergankelijkheid, dit sterfelijk bestaan met onsterfelijkheid.
Alto recitative Then shall be brought to pass the saying that is written, Death is swallow'd up in victory. (1 Korinthiërs 15: 54)	Dan zal dit woord uit de Schrift in vervulling gaan: de Dood is verslonden; de zege behaald.
Alto/tenor duet O death, where is thy sting? O grave, where is thy victory? The sting of death is sin; and the strength of sin is the law. (1 Korinthiërs 15: 55-56)	Dood, waar is je overwinning? Dood, waar is je wapentuig? De Dood heeft als wapen de zonde, en de zonde ontleent haar kracht aan de wet.
Chorus But thanks be to God, who giveth us the victory through our Lord Jesus Christ. (1 Korinthiërs 15: 57)	Maar gedankt zij God die ons de overwinning geeft door onze Heer Jezus.
Soprano aria If God be for us, who can be against us? Who shall lay anything to the charge of God's elect? It is God that justifieth. Who is he that condemneth? It is Christ that died, yea rather, that is risen again, who is at the right hand of	Als God voor ons is, wie kan dan tegen ons zijn? God heeft ons uitgekozen; wie zal ons dan beschuldigen? God spreekt het onschuldig uit; wie zal ons dan veroordelen? Christus Jezus is

God, who makes intercession for us. (Romeinen 8: 31, 33-34)	gestorven, meer nog, hij is opgewekt uit de dood en zit nu aan de rechterhand van God. Hij bepleit onze zaak wel!
Chorus Worthy is the Lamb that was slain, and hath redeemed us to God by His blood, to receive power, and riches, and wisdom, and strength, and honour, and glory, and blessing. Blessing and honour, glory and power, be unto Him that sitteth upon the throne, and unto the Lamb, for ever and ever. Amen. (Openbaring 5:9, 12-13)	Want u bent geslacht en met uw bloed hebt u voor God mensen gekocht. Het Lam dat geslacht werd, is waardig om de macht te krijgen, en rijkdom, wijsheid en kracht, eer, glorie en lof. Aan hem die op de troon is gezeten en aan het Lam, komen lof en eer, glorie en kracht toe voor altijd en eeuwig! Amen

Nederlandse vertaling: Groot Nieuws BIJBEL, Katholieke Bijbelstichting en het Nederlands Bijbelgenootschap

licht en groen
gewoon doen!
ELEMANS
VAN DEN HORK
ARCHITECTEN

SOLISTEN

In mei 2009 behaalde **Johanneke Vogel** haar diploma voor klassieke zang aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag. Haar docenten waren Lenie van den Heuvel en Maria Acda. Op dit moment wordt Johanneke gecoacht door Charlotte Margiono. Johanneke was als sopraansolist te horen in onder andere de Johannes Passion en het Weihnachtsoratorium van J.S. Bach. In juni 2012 heeft Johanneke de rol van Spaanse prinses vertolkt in de operette Les Brigands van J. Offenbach. Afgelopen zomer vervulde ze rollen in de opera Suor Angelica van Puccini. Daarnaast treedt ze regelmatig op met lied en kamermuziek in verschillende bezettingen, soms aangevuld met theater.
In Bennekom organiseert Johanneke een jaarlijks terugkerend tuinconcert.

Florieke Beelen is een veelgevraagd soliste die zingend veel prijzen in de wacht sleepte. Haar deelname aan het Internationaal Vocalisten Concours in 2014 leverde haar vier prijzen op, waaronder de prestigieuze Arleen Auger Allround Prijs voor de beste allround zangeres van het concours. In juli 2015 won Florieke de Jong Talent Prijs bij de Belvedere Competitie. Ze zong onder andere in de Matthäus-Passion, de Johannes-Passion en het Magnificat (Bach). Op het Christina Deutekom Gala zong Florieke naast o.a. Eva-Maria Westbroek, Henk Poort, Marco Bakker, Ernst Daniël Smid en Charlotte Margiono.
De liefde voor het lied deelt Florieke met pianiste Abigail Richards, met wie zij een liedduo vormt. Samen wonnen zij twee prijzen op het Internationaal Vocalisten Concours 2014. Recent gaven zij samen een recital in de Kleine Zaal van het Concertgebouw. Florieke is ook afgestudeerd voor de bachelor Bedrijfseconomie en de master Marketing Management aan de Tilburg University.

Jelle Leistra studeerde Klassiek Zang aan het Rotterdams Conservatorium bij Frans Huijts en Roberta Alexander. Na zijn afstuderen in 2008 studeerde hij verder bij Frans Fiselier. Momenteel wordt hij gecoacht door Frans Huijts. Hij volgde masterclasses van Evelyn Tubb, Carolyn Watkinson, Roberta Alexander en Frans Huijts. Jelle zong als tenorsolist onder andere in de Matthäus- en Johannes Passion, Hohe Messe en Weihnachts-Oratorium van J.S. Bach. Jelle is naast zijn solocarrière een veelgevraagd koorzanger. Hij verleent regelmatig zijn medewerking aan professionele koren als Cappella Amsterdam, Studium Chorale en het Groot Omroep Koor.

De bas-bariton **Joris van Baar** studeert sinds 2013 aan het Conservatorium van Amsterdam. Als kind was hij te zien in The Sound of Music (V&V Entertainment), speelde hij de première in Theater de Efteling en zong hij op de cd-opname. Slechts enkele jaren later werd hij toegelaten tot het Fontys Conservatorium in Tilburg. Op de Muziektheater-opleiding onder begeleiding van Edward Hoepelman kreeg hij klassieke én lichte zanglessen bij respectievelijk Harry Ruijl en Katrien Verheijden, naast een intensief dans- en spelprogramma. Vanwege een groeiende interesse voor klassieke muziek heeft hij aldaar besloten om over te stappen naar klassieke zang. Nog tijdens het VWO begon hij aan zijn studie in Amsterdam bij Harry van Berne.
Joris heeft onder meer ervaring opgedaan als koorzanger in diverse cantates van J.S. Bach, diens Weihnachtsoratorium, Johannespassion en Magnificat.

ORKEST

Het Barokorkest **Florilegium Musicum** (muzikale bloemlezing) werd in 1978 opgericht in een periode waarin gezocht werd naar de 'authentieke' uitvoering van muziek uit de barok en de klassieke periode. In de loop der jaren heeft dit professionele ensemble zich ontwikkeld tot een gewaardeerd internationaal orkest met gespecialiseerde barokmusici, die historische instrumenten of kopieën daarvan bespelen.

Een vrijwel constante orkestbezetting maakt het orkest uiterst flexibel en snel om mee te werken. Doordat het orkest zo goed op elkaar ingespeeld is blijft er vaak repetitietijd over voor interpretatie en details. De ondersteunende muzikale werksfeer van dit orkest heeft geresulteerd in een jarenlange samenwerking met vele koren in binnen- en buitenland. Op het repertoire staan alle standaard koorwerken uit de barok en klassieke periode.

DIRIGENT

Marc Buijs is sinds 2016 dirigent van het 's-Hertogen-bosch' Vocaal Ensemble. Hij studeerde piano bij Janine van Mever aan het Arnhems Conservatorium. Hij volgde de Kurt Thomas directiecursus en kreeg les van onder andere Jos van Veldhoven, Micha Hamel en Daan Admiraal. In 2013 behaalde hij zijn Masterdiploma koordirectie met onder meer Brahms' Deutsches Requiem bij Rob Vermeulen aan het Utrechts Conservatorium.
Naast het HVE is hij dirigent van maar liefst vier andere koren waaronder het Liefdesliederenkoor in Oosterbeek en Sotto Voce in Nijmegen. Hij dirigeerde onder andere twee opera's van Purcell, oratoria van Händel, het Schicksalslied van Brahms, Mozart's Mis in C moll en een keur aan kleinere werken van onder meer Britten, Poulenc, Monteverdi met gemengd koor, mannenkoor en met het door hem opgerichte Nieuw Vrouwenkoor Arnhem. Daarnaast is Marc een veelgevraagd pianist en pianodocent.

KOOR

Op 6 januari 1956 ging een groep jonge, enthousiaste koorzangers onder de naam 's-Hertogenbosch' Jongerenkoor van start. Frits Marechal was de oprichter. Het koor was voortgekomen uit een schoolkoor van het St. Janslyceum. De eerste dirigent was Frans van Amelsfoort (1956-1960).Onder de verschillende dirigenten (Evert van Trigt, Thieu Lax, Marc Versteeg, Wilko Brouwers en Jos Akkermans) wist het koor zich een vaste plaats te veroveren in de korenwereld van 's-Hertogenbosch.
Als een rode draad liep de jaarlijks terugkerende traditie van Bach's Johannes Passion door de geschiedenis van het koor. Vanaf 1962 wist het koor in nauwe samenwerking met de Stichting 's-Hertogenbosch Muziekstad (Internationaal

Vocalisten Concours) gerenommeerde en veel belovende zangers als solist te contracteren zoals Aafje Heynis, Hein Meens, David James en vele anderen. Memorabel is ook de uitvoering (1997) onder leiding van gastdirigent en oudsolist Max van Egmond.
In 1973 veranderde het koor van naam en heet vanaf dan:

's-Hertogenbosch' Vocaal Ensemble.

Dit vooral omdat de in het huishoudelijk reglement opgenomen regel dat lidmaatschap slechts mogelijk was tot 25 jaar, al lang niet meer van toepassing was. Op dit moment zingt het koor werken uit alle stijlperioden en werden onder leiding van Jos Akkermans aan het repertoire nog grote werken toegevoegd als de Messiah (Händel), het Requiem (Duruflé), In the Beginning (Copland), Dido & Aeneas (Purcell) en Petite Messe Solennelle (Rossini).
Het 's-Hertogenbosch' Vocaal Ensemble is aangesloten bij de Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst. De leeftijd van de koorleden die eens in het 's-Hertogenbosch' Jongerenkoor startten, is aardig opgelopen. Het enthousiasme is echter gebleven.

Elma Turlings

Teambegeleiding-coaching-advies

Hoe kom je als team verder? Intervisie? Coaching? Ervaren!

"Vertel het me en ik zal het vergeten.
Laat het me zien en ik zal het onthouden.
Laat het me ervaren en ik zal het me eigen maken" (Confucius)

☎+31 6 53 25 06 85
✉info@elmaturlings.nl
🕸www.elmaturlings.nl

KOORLEDEN

Sopranen

Elly de Boer
Maria Claessens-Arts
Jeanette van Dun
Mieke van Huijgevoort
Welmoed de Jong
Marieke Kraat
Marjo Oskam
Monique van de Rijt
Paula van der Wel

Alten

Maria Arkesteijn
Dorothé van Dijk
Annemiek van Enckevort
Klazien Laansma
Henrice van Mackelenbergh
Els de Mooij-van de Water
Hannie Poelstra
Til van der Sanden-Stoelinga
Rosemarij Wennekes

Tenoren

Wim van den Beuken
Piet Boon
Willemijn van Doorne
Joost Geurts
Jack Glaudemans
Jan van den Heuvel
Annelies Levendag
Hans van de Rijt

Bassen

Frans Boelaars
Roel Dekens
Peter Elemans
Guy van Mackelenbergh
Theo Meijer
Sibo Oskam
Peter Spijkers
Jan Turlings
Ad van der Zanden

ORKESTBEZETTING

1e viool:	David Rabinovich, concertmeester
	Jan Pieter van Coolwijk
	Anfisa Kalinina
2e viool:	Saskia Moerenhout, aanvoerder
	Tinkie Simmer
	Laura Bruggen
altviool:	Jan Willem Vis
	Niek Idema
violoncello:	Annika Stjernlöf
	Sarah Walder
contrabas	Juan Diaz
hobo:	Peter Tabori
	Douwe van der Meulen
fagot:	Kees Hoek
trompet:	Bruno Fernandes
	Mark Geelen
pauken:	Marten van den Bijlaard
orgel:	Vincent van Laar

Het kopieerwerk van dit programmaboekje is verzorgd door:

Copyshop Den Bosch
Orthenstraat 63a
5211 SW 's-Hertogenbosch
Tel. (073) 613 23 98
www.copyshopdenbosch.nl

DONATEUR WORDEN?

DONATEURS HEBBEN EEN STREEPJE VOOR.

Met uw donatie van €25,= per jaar (meer mag natuurlijk ook) draagt u bij aan de realisering van aantrekkelijke concerten in de komende jaren. Als donateur krijgt u steeds een uitnodiging voor onze concerten. Bovendien ontvangt u een reductie van 25% op de toegangsprijs voor 2 personen. Indien u er prijs op stelt kunnen wij plaatsen voor u reserveren. U kunt donateur worden door uw bijdrage over te maken naar:

rekeningnummer:

NL87RABO0336762313,

ten name van:

Stichting 's-Hertogenbosch' Vocaal Ensemble,
onder vermelding van 'Jaar donatie HVE'

MEEZINGEN?

Enthousiast geworden na deze uitvoering en wilt u graag meezingen?
U bent van harte welkom. Er wordt gerepeteerd op woensdagavond van 19:55-22:10 uur in basisschool Het Bossche Broek, Kruisbroedershof 31, 's-Hertogenbosch (ingang via het schoolplein aan de Kuipertjeswal).
Kom vrijblijvend een keer kijken of neem contact op met:

Els de Mooij, tel. (073) 521 58 62

U kunt ook een mail sturen naar:

info@shertogenboschvocaalensemble.nl